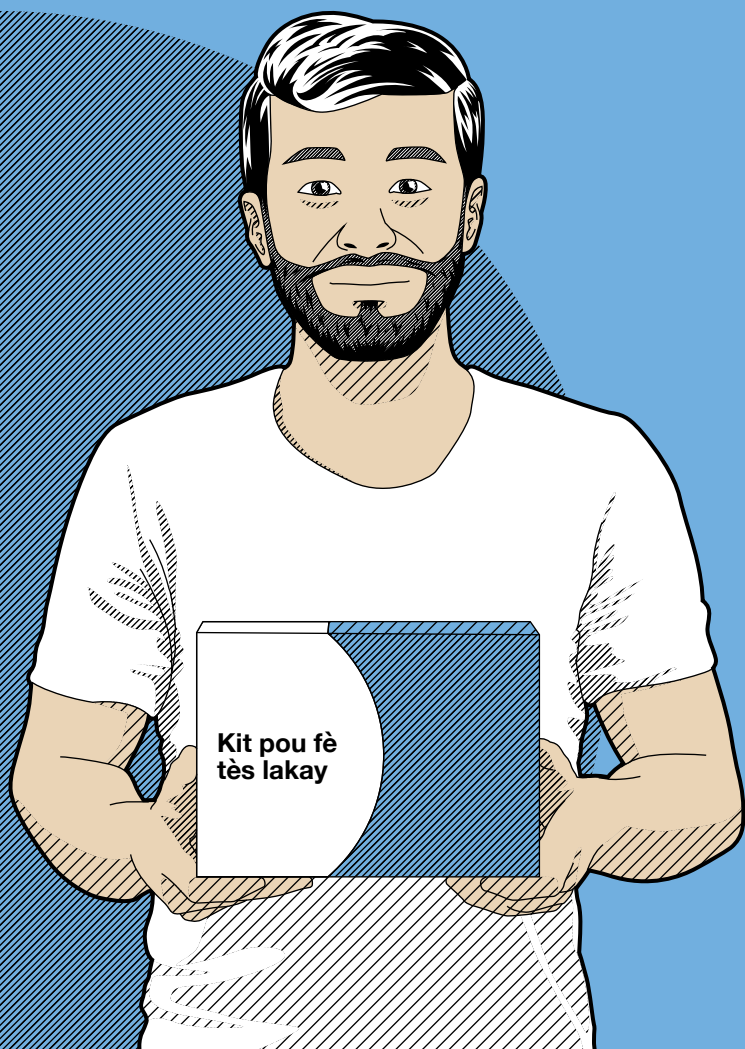

**Kijan pou w
fè yon tès pou
kansè kolon
lakay ou**

Entwodiksyon

Kansè kolorektal se yon lòt non yo bay kansè kolon (gwo trip). Se youn nan kansè ki lakòz plis lanmò nan vil New York (New York City, NYC). Lè ou fè depistaj regilyèman, sa ka anpeche w gen kalite kansè sa a oswa sa ka ede w detekte li pi bonè, lè li pi fasil pou yo trete l.

Ka kansè nan kolon yo ap ogmante pami moun ki poko gen 50 lane. Moun ki pa gen faktè risk yo ta dwe kòmanse tès depistaj nan laj 45 lane. Si w gen faktè risk, pa egzanp si yon manm fanmi pwòch ou gen kansè kolon, ou ka bezwen kòmanse fè tès depistaj yo pi bonè oswa fè depistaj pi souvan.

Pale sou risk pa w ak pwofesyonèl swen sante w pou detèmine kilè ou ta dwe kòmanse ak konbyen fwa ou ta dwe fè tès depistaj la. Li pi bon pou w konnen risk ou yo bonè. Gen faktè risk pa vle di ou pral devlope kansè nan kolon kanmenm, epi pa gen okenn faktè risk pa vle di ou p ap gen maladi a.

Gen divès kalite tès depistaj pou kansè kolon, tankou tès sou pou pou ak kolonoskopi. Tès sou pou pou yo ka pi pratik paske yo pa mande pou w fè preparasyon epi ou ka fè yo lakay ou. Yo ka detekte san oswa chanjman nan jèn (ADN), ki kapab siy ki montre yon moun gen kansè kolon, nan yon echantyon pou pou (matyè fekal). Genyen diferan tès sou pou pou ki disponib:

- Yon tès iminochimik fekal (fecal immunochemical test, FIT), ki detekte san. Yo rekòmande pou moun fè yon FIT chak ane.
- Yon tès san kache nan matyè fekal ki baze sou gayak ak gwo sansiblite (high-sensitivity guaiac-based fecal occult blood test, HSgFOBT), ki detekte san. Yo rekòmande pou moun fè yon HSgFOBT chak ane.
- Yon tès ADN nan pou pou ki gen plizyè sib (FIT-DNA), ki detekte san ak chanjman nan jèn yo ki kapab siy kansè. Yo rekòmande pou moun fè yon FIT-DNA yon fwa chak twa zan.

Kolonoskopi a fèt kay yon pwofesyonèl swen sante. Se yon pwosedi ki mande pou yo fè preparasyon epi ki mande pou yo rezève yon tan pou yo fè li. Se yon egzamen vizyèl ki fèt avèk yon kamera espesyal ki pèmèt yon pwofesyonèl swen sante obsève dirèkteman sa ki anndan kolon w epi ki pèmèt li retire nenpòt ti polip li ta ka jwenn pandan menm egzamen an. Si yon timè twò gwo pou yo retire l pandan kolonoskopi a, y ap pran yon echantiyon pou wè si li gen kansè oswa si li benen (si l pa gen kansè). Retire pòlip yo ka itil pou anpeche pasyan an gen kansè. Yo konn fè yon kolonoskopi yon fwa chak 10 zan oswa pi souvan pafwa, selon risk pèsonèl ou ak rezilta egzamen an. Lè yon moun jwenn yon tès positif nan yon tès sou pou pou, li ta dwe fè yon kolonoskopi annapre.

Mande pwofesyonèl swen sante w ki tès ou ta dwe fè. Si w ap fè yon tès sou pou pou lakay ou, li istwa sa a pou w jwenn plis enfòmasyon.

Kit pou fè
tès lakay

BONJOU MARK.
KISA W GEN
NAN MEN W LA?

BONJOU SANDRA.
SE YON TÈS SOU POUPOU
DOKTÈ M NAN TE SIJERE
POU M FÈ POU YON
DEPISTAJ POU
KANSÈ KOLON.

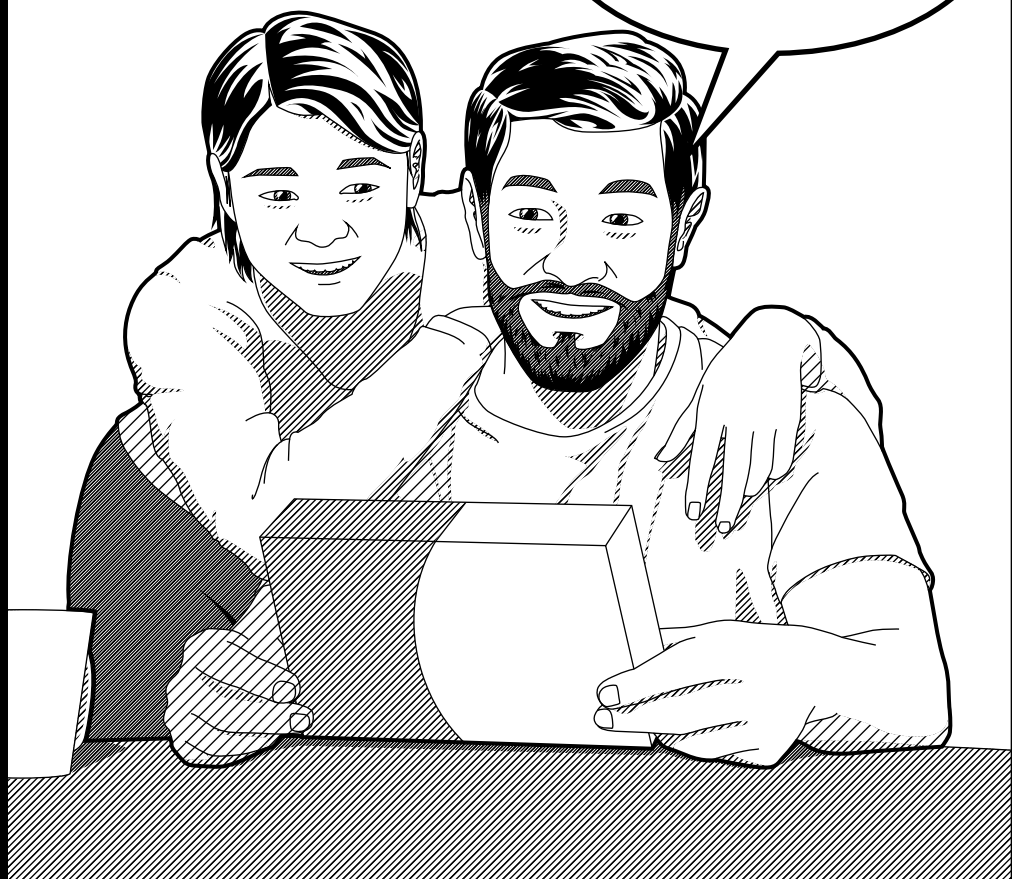

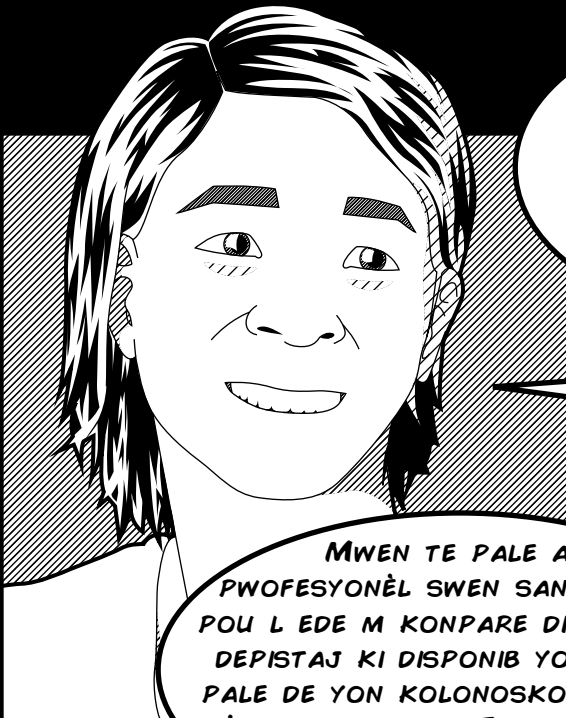
Kit pou fè
tès lakay

MWEN KONTAN PASKE
W AP PRAN MEZI POU
W PWOTEJE TÊT OU
KONT KANSÈ KOLON,
MARK. KIJAN TÈS SA
A FONKSYONE MENM?

M AP PRAN YON TI
ECHANTYON NAN POUPOU
M. APRESA, M AP YOYE
L BAY LABORATWA A
KOTE YO PRAL ANALIZE
ECHANTYON MWEN AN
POU CHÈCHE SI L GEN
SAN KI KACHE.

YON SÈYMAN KI KACHE
KA YON SIY AVÈTISMAN
POU KANSÈ KOLON AK
KÈK LÒT MALADI.

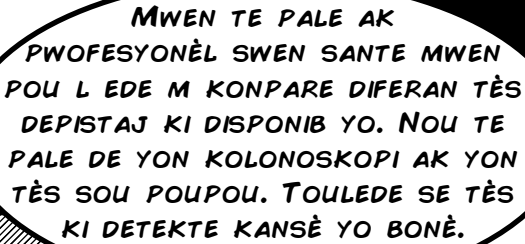

SANBLE SE YON BON
LIDE POU ESEYE DETEKTE
KANSÈ BONÈ, DEPI SA
POSIB. SA TA VLE DI L AP
PI FASIL POU YO TRETE L,
PA YRE?

KIJAN W TE
DESIDE KI TÈS
POU W FÈ?

MWEN TE PALE AK
PWOFEYONÈL SWEN SANTE MWEN
POU L EDE M KONPARE DIFERAN TÈS
DEPISTAJ KI DISPONIB YO. NOU TE
PALE DE YON KOLONOSKOPI AK YON
TÈS SOU POUPOU. TOULEDE SE TÈS
KI DETEKTE KANSÈ YO BONÈ.

KI DIFERANS KI
GENYEN ANT YO?

MWEN KA FÈ YON
TÈS SOU POUPOU
LAKAY MWEN. LI PA
MANDE POU M SWIV
YON REJIM ALIMANTÈ
ESPESYAL.

EPI YO PA
BEZWEN W ANBA
ANESTEZI POU
FÈ TÈS SA A,
PA VRE?

SE VRE.
SI PA GEN ANYEN
KI PARÈT NAN TÈS
SOU POUPOU A, EBYEN
Y AP KONSIDERE
REZILTA YO NÒMAL.

M AP KONTINYE
TCHEKE SA YON FWA
CHAK ANE. SI YO TA
YIN JWENN REZILTA YO
PA NÒMAL, LÈ SA A
MWEN PRAL FÈ
YON KOLONOSKOPI.

MWEN TE FÈ
YON KOLONOSKOPI,
OU SONJE? NAN YON
KOLONOSKOPI, YO KA
RETIRE POLIP KI TA
KA YIN TOUNEN
KANSÈ TOU.

Etap polip yo

Selil yo gwosi yon
fason ki pa nòmal

Polip
(piti)

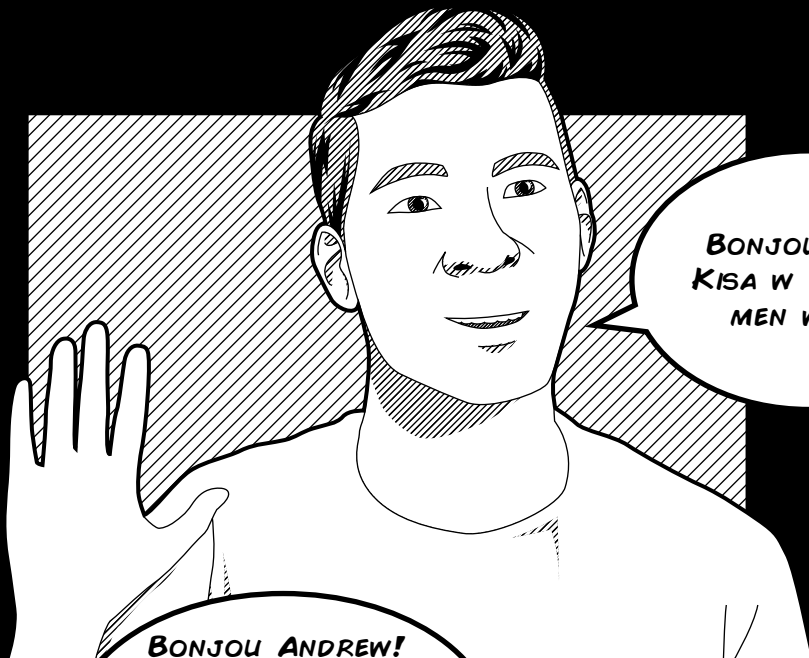
Polip
(gwo)

Polip avan
kansè

Kansè

SA A SE YRE. MEN
MWEN POKO PRÈ
POU M FÈ YON
KOLONOSKOPI.

BONJOU PAPA.
KISA W GEN NAN
MEN W LA?

BONJOU ANDREW!
SA A SE YON TÈS POU
KANSÈ KOLON. SE
PWFESYONÈL SWEN
SANTE MWEN AN KI
TE BAN MWEN L.

SA A SE YOUN
NAN KÈK KALITE
TÈS POUPOU OU KA
VOYE PA LAPÒS DEPI
LAKAY OU.

ENTERESAN.

MWEN FENK SOT
TCHEKE DAT
EKSPIRASYON KI SOU
TÈS LA, EPI LI BON
TOUJOU. MWEN YLE FÈ
TÈS LA TALÈ KONSA,
ANYAN M BLIYE.

KONBYEN TAN
L AP PRAN?

L AP PRAN KÈK
MINIT SÈLMAN,
EPI APRE SA M
AP VOYE L ALE
PA LAPÒS.

M KONPRANN. FÈ M
KONNEN LÈ W FINI. NOU KA
MACHE ANSANM POU VOYE
L ALE JODI A.

OKE!

Pale ak pwofesyonèl swen sante w pou n decide ki kalite tès sou pou pou ki pi bon pou ou, paske istwa sa sèlman montre kèk opsyon pami plizyè ki disponib. Tès yo yon tijan diferan youn ak lòt epi gen diferan fason ou ka voye yo tounen. Swiv enstriksyon yo ki sou kit ou a.

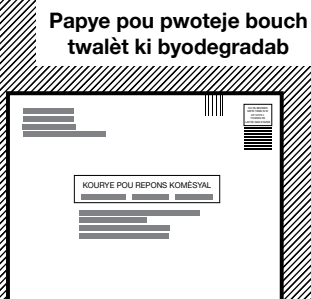
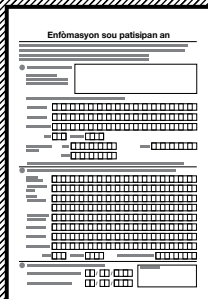
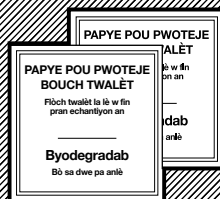
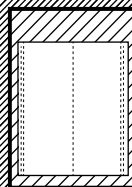
KIJAN POU W ITILIZE YON TÈS FIT

"PA FÈ TÈS LA SI
W AP SENYEN NAN
MOMAN AN." MWEN
PA GEN SA A.

1

Ouvri kit la. Kenbe l pwòp epi pa kite likid tonbe sou li.

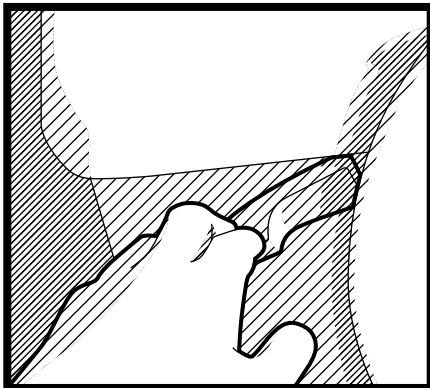
Fòmilè enfòmasyon
sou pasyan an

Enstriksyon

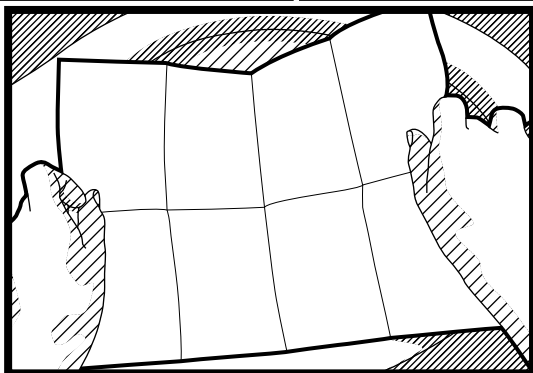
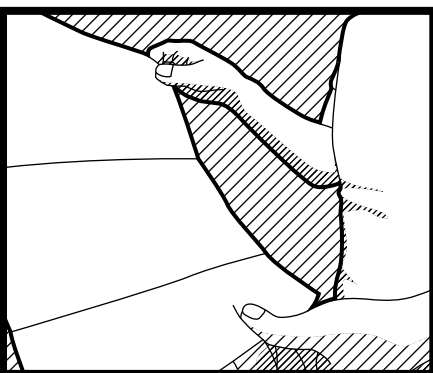
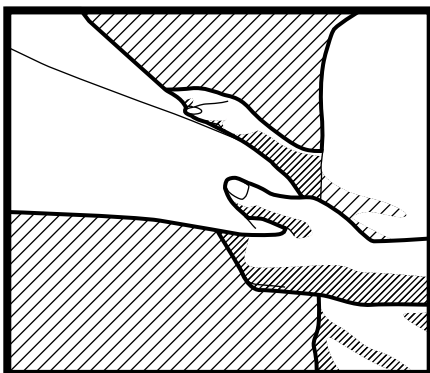
Anvlòp postal

2

Flòch twalèt la de fwa. Si w gen netwayan nan kivèt twalèt la, retire yo epi flòch twalèt la de fwa.

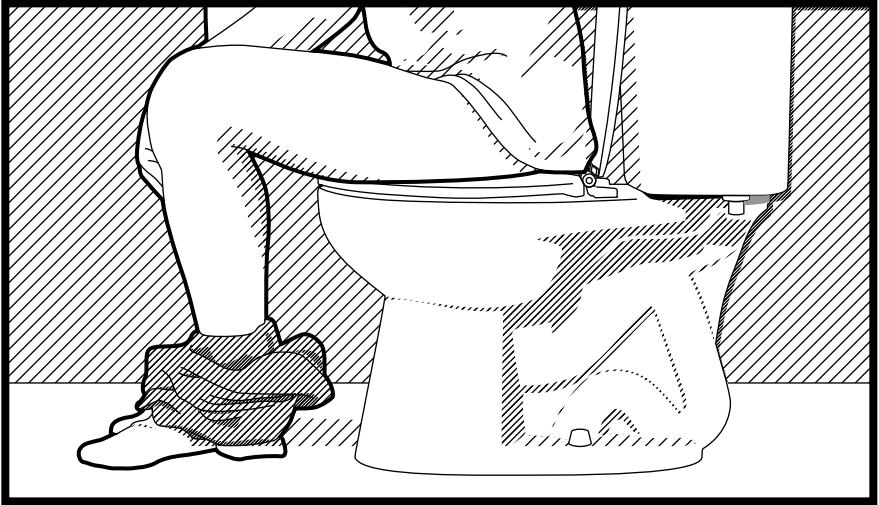
3

Depliyè gwo papey ou ka floche a. Mete li sou sifas dlo ki nan twalèt la.

4

Poupou jan w toujou konn fè sa. Pa flòch twalèt la. Jete papye twalèt ou te itilize a nan poubèl, men pa mete l nan kivèt twalèt la.

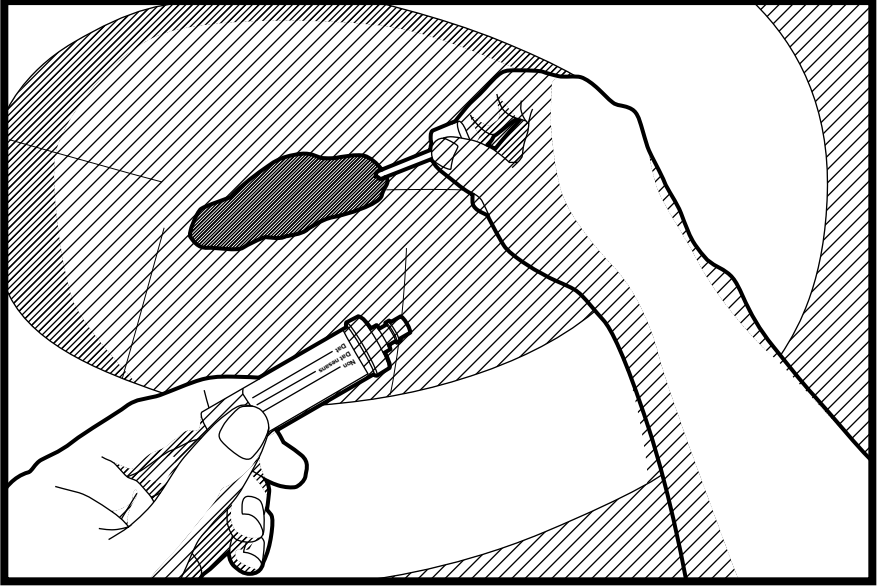
5

Pase pwent ti baton pou pran echantiyon an sou poupou a.

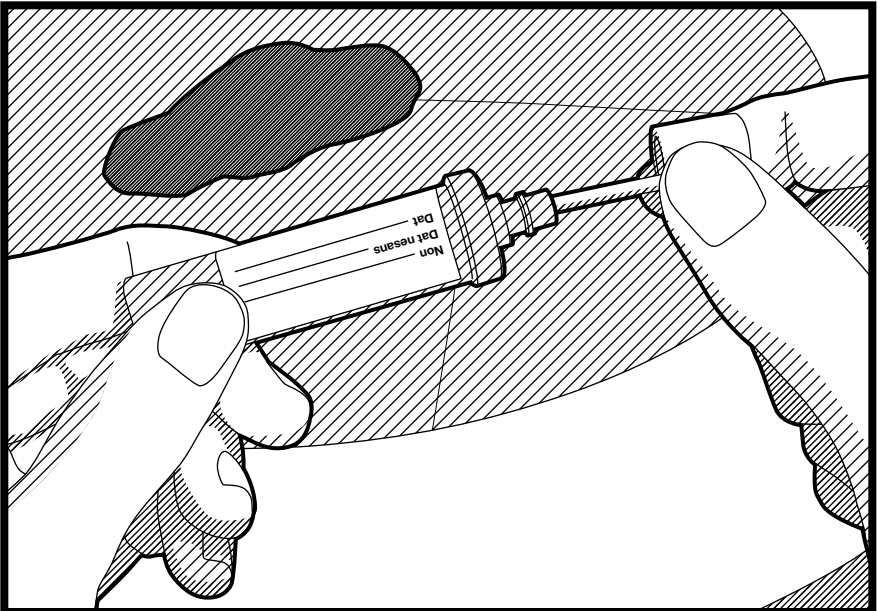

6

Pa pran okenn gwo moso pou pou. Soule ti baton an yon fwa pou w retire nenpòt moso ki kole oswa ti gout dlo ki ka sou li.

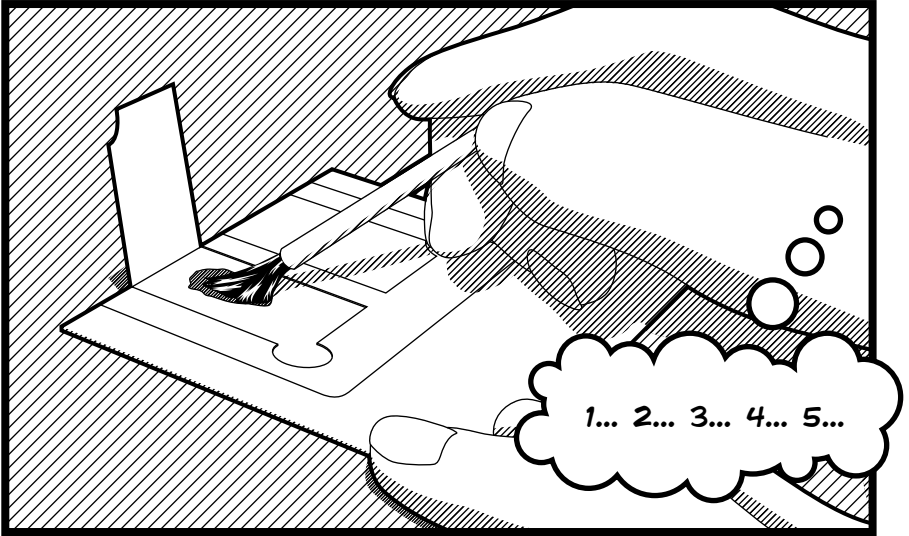
7

Remete ti baton an nan tib la ankò epi fèmen l byen fèmen. Veye pou okenn pou pou pa soti deyò tib la. Si sa ta rive, ou ka siye l pou w retire l.

8

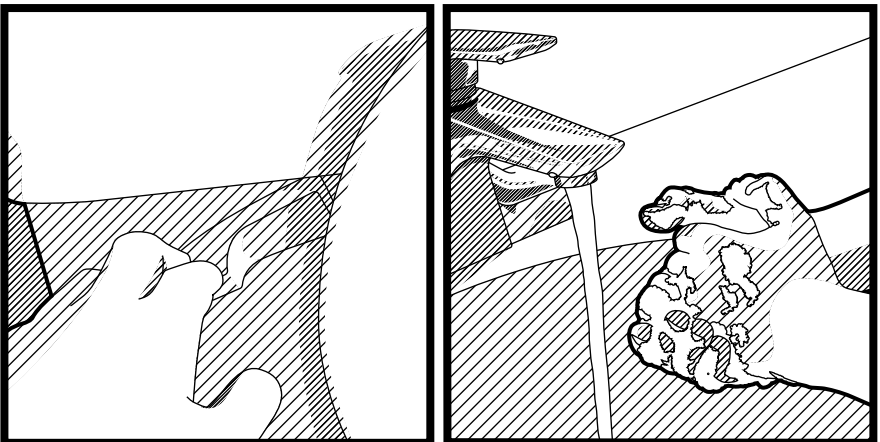
Kit ou a ka gen yon kat ak yon penso ladan l. Pran penso a epi pase yon ti kantite echantiyon pou pou nan zòn ki ankadre ki sou kat la. Sa ap pran anviwon senk segonn. Veye pou pou pou a pa soti deyò zòn ki ankadre a. Si sa ta rive, siye l pou w retire l.

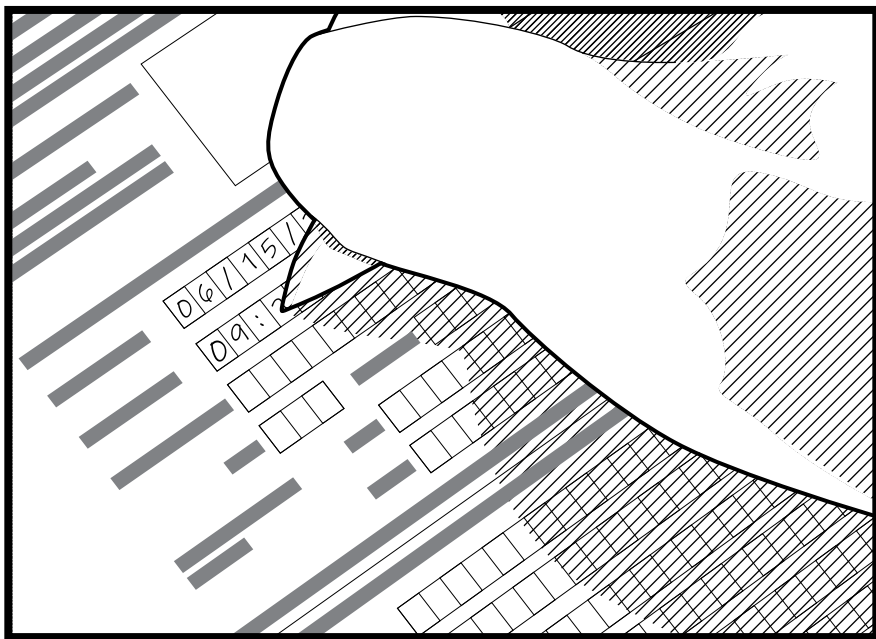
Kit ou a ka gen yon dezyèm ti baton oswa yon penso pou w pran yon dezyèm echantiyon. Si genyen, pran dezyèm echantiyon an menm jan w te fè sa pou premye a.

9

Flòch twalèt la. Lave men w avèk savon ak dlo pandan 20 segonn.

- 10** Ranpli nenpòt etikèt oswa fòm pou ranpli, san w pa bliye mete non w ak dat ou te pran echantiyon an.

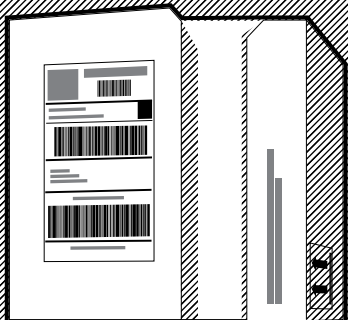

- 11** Mete echantiyon an nan anvlop pou w voye l la epi fèmen anvlop la.

KIJAN POU W ITILIZE YON TÈS FIT-DNA (COLOGUARD)

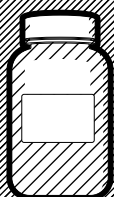
Yon lòt kalite tè s se tè s ADN nan pou pou ki gen plizyè sib la, oswa FIT-DNA (Cologuard). Li ka detekte san ki kache ak chanjman nan jèn yo ki ka siy ki montre pasyan an gen kansè kolon.

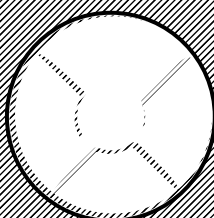
Bwat ak sachè pou voye pa lapòs

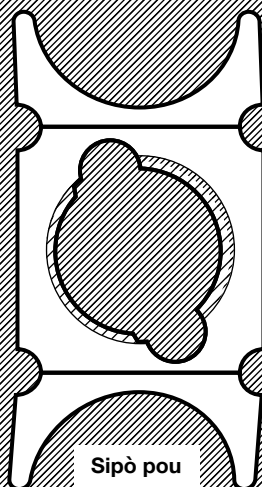
Tib echantiyon

Likid pou konsèvasyon

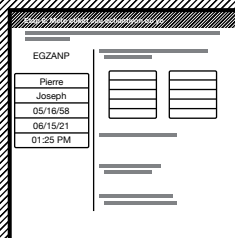
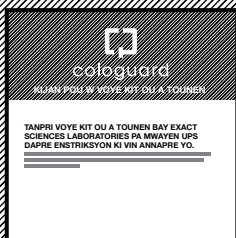
Veso pou mete echantiyon an

Sipò pou veso a

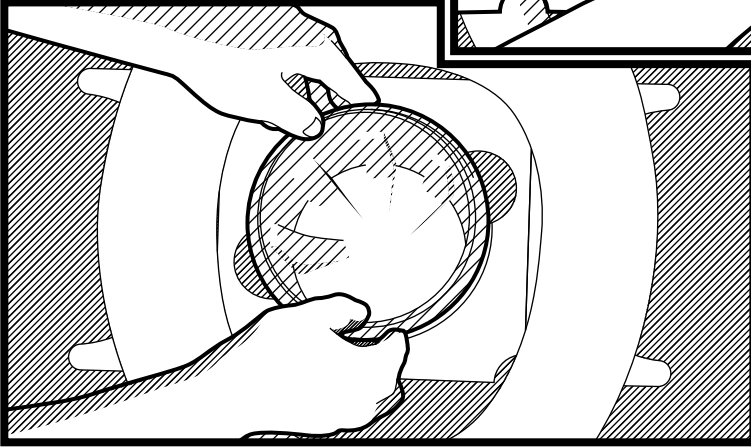
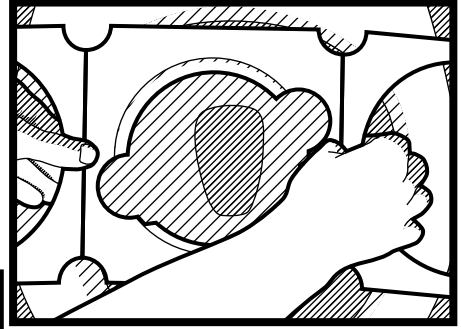
Dokiman enstriksyon

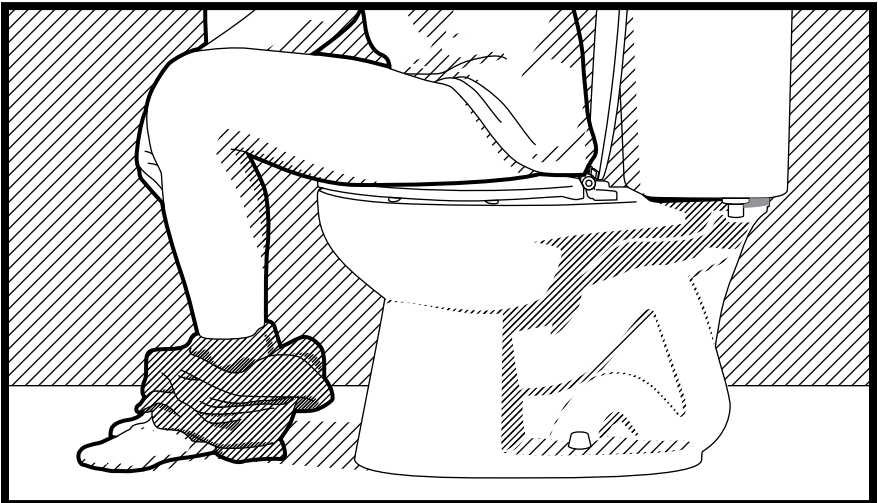
Etikèt pou echantiyon an

Nòt: Konsève sachè a ak bwat la. Ou pral bezwen yo pou w mete echantiyon pou pou a ladan l epi pou voye l ale pa lapòs pita.

- 1** Mete sipò a anba syèj twalèt la. Ouvri vesò pou mete echantiyon an epi mete l sou sipò a.

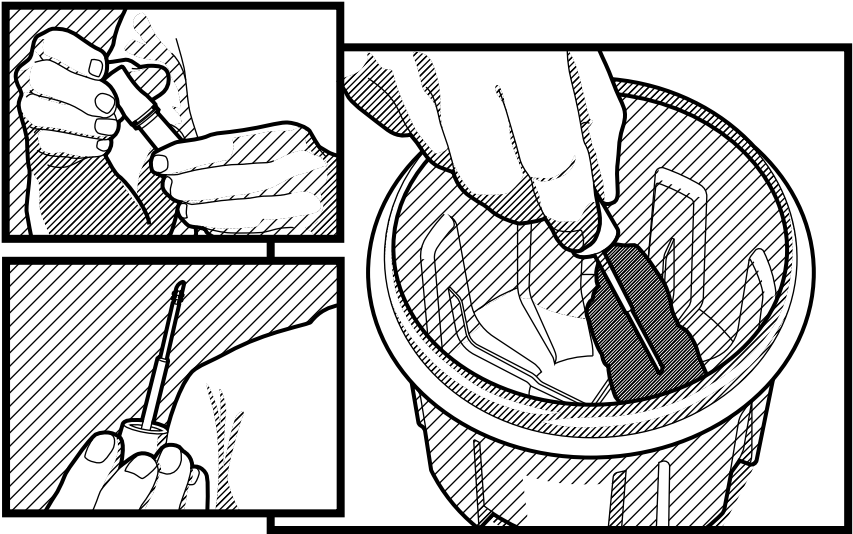

- 2** Pou pou jan w toujou konn fè sa.

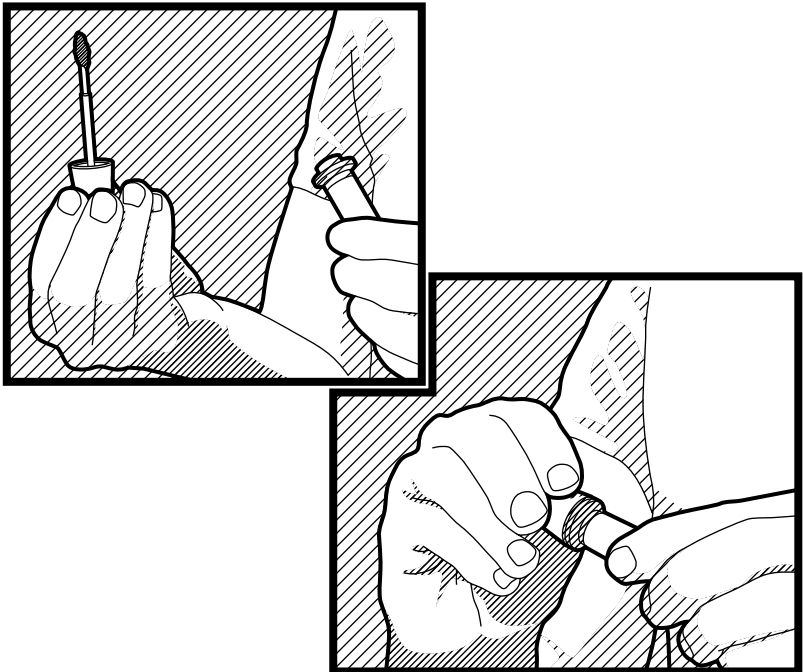

3

Pase pwent ti baton pou pran echantiyon an sou pou pou a. Veye pou w kouvri fant yo ki nan pwent ti baton an. Pa pran okenn gwo moso pou pou.

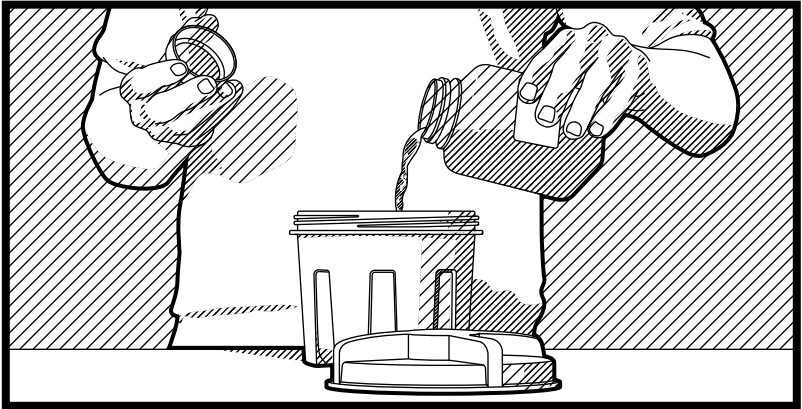
4

Remete ti baton an nan tib la ankò. Fèmen l byen fèmen.

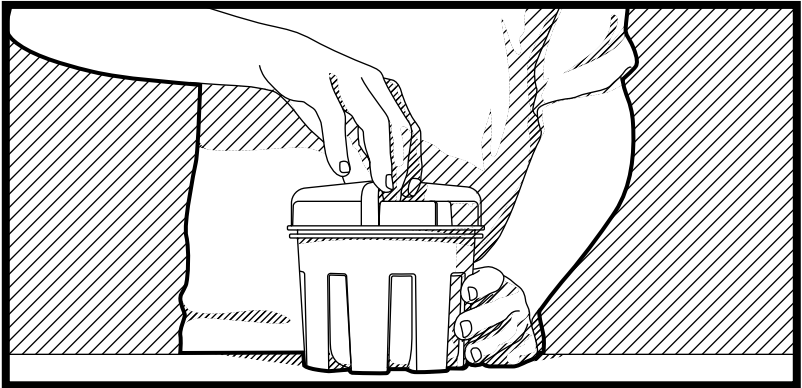

5

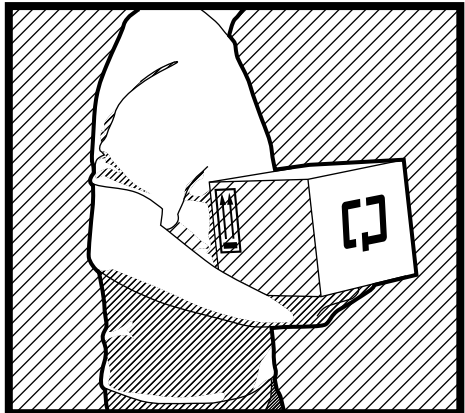
Vide likid konsèvasyon an nan veso ki gen poupou ou te ranmase a.

6

Fèmen l byen fèmen. Veye pou poupou a pa soti deyò veso a. Si sa ta rive, siye l pou w retire l.

7

Voye echantiyon an pa mwayen UPS nan adrès ki endike nan kit la. Ou pa bezwen peye okenn frè tenb lapòs.

SA TE
RAPID!

WI.
ENSTRIKSYON
YO TE KLÈ.

KILÈ W DWE
YOYE L PA
LAPÒS LA?

NAN YON DELÈ
24 ÈDTAN.

LI VRÈMAN ENPÒTAN
POU M VOYE L POU YO
FÈ ANALIZ. SE SA K FÈ
M VLE VOYE L ALE SAN
PÈDI TAN.

ANN ALE KOUNYE
A. NOU KA FÈ
TI EGZÈSIS.

OKE. SE TOUJOU
BON LIDE POU FÈ
TI MACHE.

ÈSKE W TE
KONNEN AKTIVITE
FIZIK KA ANPECHE
W GEN KANSÈ
KOLON TOU?

SA T AP BON
POU NOU TOUT.

KILÈ W AP JWENN
REZILTA YO?

M AP KONNEN
NAN YOUN OSWA
DE SEMÈN. ÈSKE
W YLE AL MACHE
AVÈK NOU?

NOU TE MÈT ALE.
N A WÈ PITA. BÒN
CHANS AK TÈS LA!

MÈSI,
CHERI.

KIJAN W PRAL
KONNEN SI W GEN
KANSÈ KOLON?

SI TÈS LA BAY
YON REZILTA NEGATIF, SE YON
SIY KI MONTRE MWEN PA GEN
KANSÈ KOLON. TÈS LA KA
BAY REZILTA KI PA KÒRÈK
NAN KÈK KA, MEN SA RA.

M AP TOUJOU BEZWEN FÈ
YON LÒT TÈS CHAK ANE. SI
M TE ITILIZE TÈS FIT-DNA
A, M AP REFÈ TÈS LA ANKÒ
CHAK TWA ZAN.

E SI TÈS LA JWENN
YON BAGAY?

PWOFESYONÈL SWEN
SANTE A PRAL KONTAKTE
M. SA KA YLE DI M GEN
KANSÈ NAN KOLON MWEN
OSWA NAN REKTÒM
MWEN, OSWA SA KA YLE
DI GEN YON LÒT BAGAY
KI PA NÒMAL.

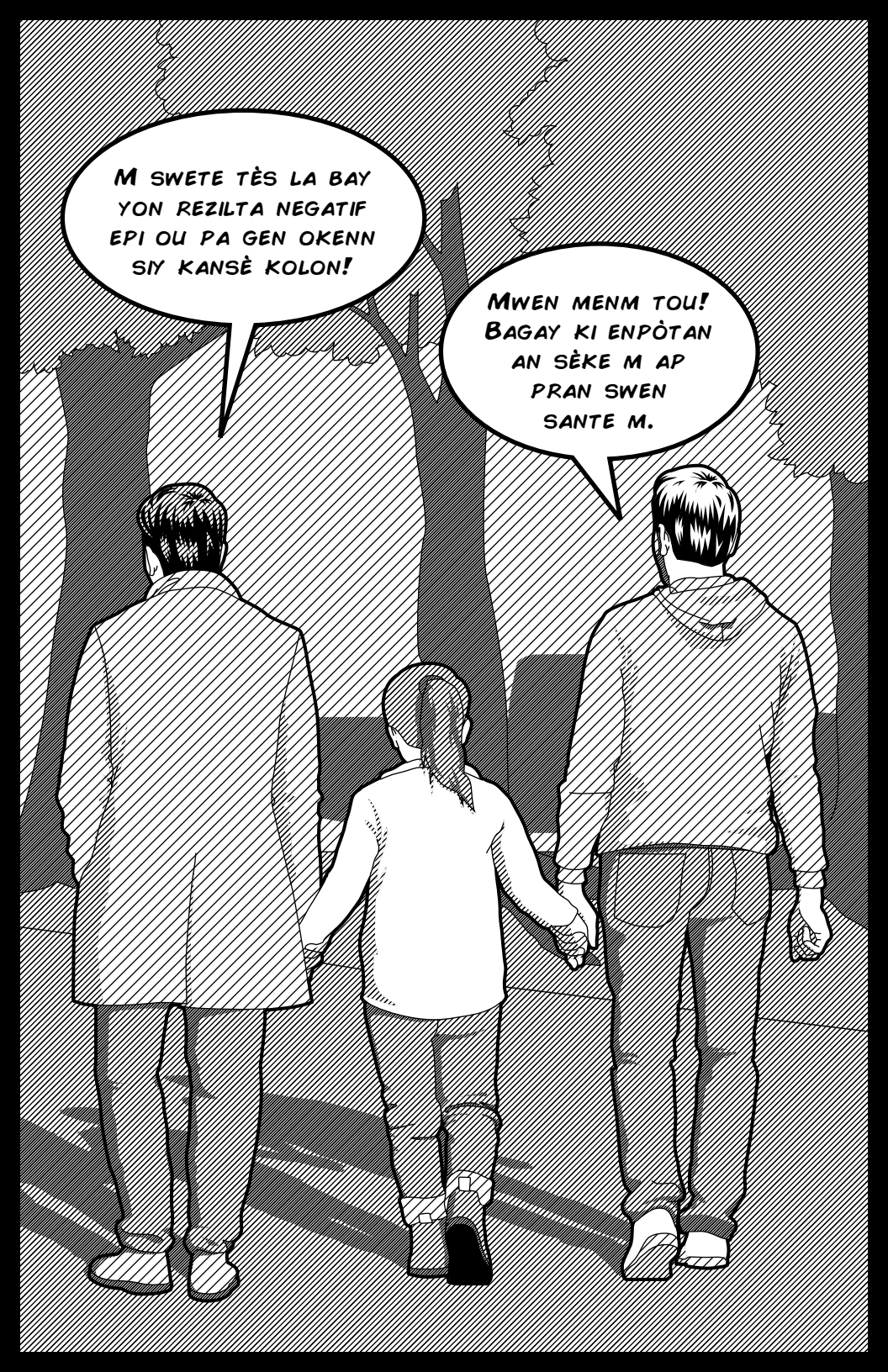
LÈ SA, M T
AP BEZWEN FÈ YON
KOLONOSKOPI ANNAPRE
POU YO KA KONNEN
KISA KI GENYEN.

MWEN SONJE LÈ
MANMAN M TE FÈ
KOLONOSKOPI L LA.
YO TE UTILIZE YON
TI KAMERA POU YO
GADE ANNDAN
KOLON LI.

WI, EPI TOUT
BAGAY TE
BYEN PASE.

M SWETE TÈS LA BAY
YON REZILTA NEGATIF
EPI OU PA GEN OKENN
SIY KANSÈ KOLON!

MWEN MENM TOU!
BAGAY KI ENPÒTAN
AN SÈKE M AP
PRAN SWEN
SANTE M.

Kèk reyalyte sou risk kansè kolon an

Men kèk nan faktè risk yo pou kansè kolon an:

- Nan laj ki pi avanse — anviwon 90% ka yo parèt kay moun ki gen 50 lane oswa plis*
- Gen antesedan kansè kolon oswa polip adenomate anvan sa oswa nan fanmi an
- Gen yon sendwòm ou te erite tankou sendwòm Lynch oswa polip adenomate famiyal (familial adenomatous polypos, FAP)

Chanjman nan mòdvi sa yo ka redui risk ou pou gen kansè kolon:

- Pèdi pwa si w twò gwo oswa si w obèz
- Fè plis aktivite fizik, chita mwens epi fè plis mouvman
- Manje mwens vyann transfòmè ak plis fwi ak legim
- Bwè mwens bwason ki gen alkòl epi pa fimen
- Itilize mwens tabak oswa kanpe. Pou jwenn sipò pou kite fimen oswa vapote, rele nan 866-697-8487.

Pale ak pwofesyonèl swen sante w jodi a sou risk ou genyen ak tès depistaj pou kansè kolon.

Pou jwenn plis enfòmasyon, ale sou [nyc.gov/health/coloncancer](https://www.nyc.gov/health/coloncancer). Pou li lòt istwa ki gen rapò ak depistaj, klike sou **istwa Sandra a al desizyon Mark la**.

*Moun ki pa gen faktè risk yo ta dwe kòmanse fè tès depistaj nan laj 45 lane, paske ka kansè kolon yo ap ogmante pami moun ki poko gen laj 50 lane yo. Moun ki gen faktè risk yo ka bezwen kòmanse fè tès depistaj pi bonè toujou. Pifò plan asirans yo peye pou depistaj pou kansè kolon. Sepandan, sèvis plan yo peye pou yo ka diferan. Mande pwofesyonèl swen sante w ak konpayi asirans ou ki sèvis li peye pou yo anvan tès depistaj ou a. Si w pa gen asirans, ou ka kalifye pou yon asirans ki bon mache oswa ki gratis. Rele **311** pou jwenn yon èd gratis pou enskri.

